

VDĚČNOSTÍ PROTI ÚZKOSTI

1. Čtení: Lv 25, 1-7, 20-23

Základ kázání: L 12, 22-34

Praha 1 - Kliment, 23. 10. 2022

Za co jste dnes nejvíce vděční? Za co chcete děkovat? A komu? A čeho se naopak obáváte? O co se strachujete?

...

Slavíme dnes neděli díkčinění za úrodu a já jsem za tento pro mě nový impuls, který přinesla tradice vašeho sboru moc rád. V Praze jsme jinak od procesu vzniku našich potravin většinou dost odtržení. Ne vždy nás napadne přemýšlet, kde se vzalo to, co zrovna konzumujeme. Tak vám, milí klimentští děkuji za připomenutí toho, že vypěstovat či vyrobit něco k jídlu vyžaduje velikou píli, celou řadu dobrých okolností a Boží požehnání. Často je to skutečně dlouhý a nám skrytý proces, než se něco díky Bohu a všem dílčím krokům dostane až na náš stůl. Přitom máme skutečně požehnanou hojnost, a to nejen my teď a tady, ale celá naše republika a celá západní společnost. Máme za co děkovat! Nyní to vidíme v podobě našich plodin i zde na stole Páně.

Bohužel však při pohledu na celou společnost, ale i na řadu osobních příběhů a rodinných sporů se nezdá, že by nadbytek potravin, úspor, oblečení a většího majetku zajistil nějakou hlubší spokojenost. Veškerý náš blahobyt neumí zabránit tomu, aby nás neovládaly úzkosti, hádky, panika či strach z krizí a nejisté budoucnosti. A právě k tomu míří ona hutná Ježíšova promluva, kterou jsme před chvílí slyšeli.

Před dvěma tisíci lety to muselo působit jako pěst na oko, když rolníkům a tkadlenám Ježíš řekl, aby se nestrachovali o setbu a oblečení.

Jak nestrachovali? Když nezorám půdu, nebudu mít kam zasít! Když nezaseju, tak nic nevyroste, když nevypleju, tak nic neurodí... Ježíš mluvil o tom, co tvořilo základní náplň každého jejich dne. A říkal: Tímhle vším se netrapte!

Ale pozor! Ježíš tu neříká, že by jídlo nebo oblečení, majetek či krása byly z principu špatné. Vždyť ani ta Šalomounova nádhera není označena za nějakou nestoudnost. Ježíš pouze upozorňuje na to, jakou čemu věnujeme pozornost a čeho se a jak moc obáváme. Upozorňuje na to, abychom

nezapomněli na dárcce našich obdarování.

V prvním čtení z knihy Leviticus hezky zaznělo, že Země, kterou obýváme a ze které pro sebe těžíme tolik dobrého, není naše. Všechno, co máme, je vyrobeno z darů naší planety a ta patří Stvořiteli, nikoli nám. Staří Izraelci dokázali tuto svou víru ve Stvořitele a z ní plynoucí ohleduplnost k přírodě dokonce zakotvit do svých pravidel a zákoníků. To nám dnes myslím kriticky chybí. Celé stvoření v posledních letech úpí k Hospodinu – požáry, povodně, tornáda, nemoci, vedra, mrazy, hladomory, a nakonec i války. To jsou vedle sociální nerovnosti bolavé důsledky toho, když si lidstvo jako svůj poklad, jako zabezpečení života zvolilo ekonomický růst a vytěžení Země za každou cenu a zapomnělo, že vládcem světa je někdo jiný než člověk. Ten staroizraelský hlas vděčnosti za dary Země spojený se skromností a s nadějnou důvěrou v dobrého hospodáře-Hospodina později světu nejhlasitěji připomněl právě Ježíš a my křesťané bychom ho neměli nechat zapadnout bez povšimnutí ani dnes.

Ježíš nechce stát asketicky a apaticky stranou. Neříká: „nestarejte se!“ Ježíš říká: „*nemějte starost!*“ To je zásadní rozdíl. V češtině nám to možná trochu splyvá, ale skutečně tím Ježíše nemyslí, že bychom o sebe měli přestat pečovat. Řecké sloveso použité v Lukášově textu znamená výzvu, abychom se nenechali ovládnout úzkostlivým strachem o budoucí zajištění. Nestrachujte se. Nestresujte se.

Znovu připomínám, že to Ježíš říkal rolníkům a přadlenám, pastevcům, rybářům a tkadlenám. Mluvil do situace, kdy člověk často žil skutečně ze dne na den, a přesto bylo Ježíšovou zvěstí: „netrapte se tím!“ Nenechte se tím svázat!

Rolníků, pastevců a tkadlen tu dnes mezi námi asi zrovna moc neseďí. Jsme trochu jiná cílovka. My jsme spíše jako Theofil. Bohatý a vzdělaný Řek, který byl prvním čtenářem dnešního biblického textu. Právě jemu věnoval Lukáš své evangelium. Ale právě pro něj – a skrze něj i pro nás – Lukáš moudře zachoval tento sociální rozměr Ježíšových slov.

Zemědělci jsou si potřeby Božího požehnání pro nejistou úrodu vědomi mnohem více než zámožní lidé žijící ze svých úřadů a spoření. Paradoxně jsou to mnohdy právě boháči odtržení od vztahu k přírodě, kteří mají tendenci se bát

o majetek a o životní standard, ze kterého jim je těžko slevit. Díky Lukášovi se Ježíšova slova dostala právě k těmto vlivným a zajištěným. A dodnes tak i nás upozorňují na míru energie a úzkostlivosti, kterou věnujeme tomu, aby ekonomika neustále rostla, abychom si stále mohli dovolit nové a nové vymoženosti s argumentem, že jde přece *o zabezpečení života*.

Právě těm, kdo mají plné sýpky, spižírny i konta, a přesto se stále bojí hubených let, dává Lukáš před oči Ježíšova slova o havranech a říká: tito dle Starého zákona nečistí ptáci mají sotva takové jistoty jako vy, a přesto mají díky Bohu co jíst. Tak už nemějte strach, důvěřujte Hospodinu, že vás stvořil schopné přežít i studenou zimu a rozdělte se s těmi, kdo mají méně!

A právě těm, kdo mají plné šatníky, botníky i košíky, a přesto se stále bojí, že se na ně ostatní budou dívat skrz prsty, dává Lukáš před oči Ježíšova slova lilíich a říká: tohle luční kvítí má sotva takový výběr jako vy, a přesto je díky Bohu překrásné. Tak už nemějte strach, důvěřujte Hospodinu, že vás stvořil krásnější, než si můžete sami uměle zařídit a rozdělte se s těmi, kdo mají méně!

Ježíš ve své promluvě nemíří k tomu, abychom se přestali starat o to, jak vypadáme a jak si vyděláme na živobytí. Ježíš chce, abychom pochopili, že na těchto věcech nevisí náš život. Chce, abychom přijali, že náš pracovní výkon ani upravený vzhled nijak nesouvisí s naší hodnotou. Bohu na nás lidech záleží prostě proto, že jsme jeho děti: „*Oč větší cenu máte vy než ptáci!*“

Ježíš nechce, abychom byli nevděční za to, že se máme dobře. Nechce abychom se za to styděli. Nepopírá a neshazuje naší píli a obdarování. Ježíš chce, abychom přiznali, že dobré bydlo není naše zásluha, abychom přijali, že úspěch, krása ani majetek nejsou základem našeho bytí. Že jsou jen přidanou hodnotou a požehnáním jehož hlavním smyslem je možnost obdarovat i druhé.

Bibličtí svědkové navíc znovu a znovu ukazují, že ačkoli je majetek příjemný životní bonus, tak to není spolehlivá opora a už vůbec to není spolehlivý orientační bod pro směřování našeho života. „*Kde je váš poklad, tam bude i vaše srdce,*“ říká Ježíš.

Moc dobře totiž ví, jak rádi si schováváme poklady do pokladnic a trezorů, jak je chceme zakopat pod zem – skrýt před zraky ostatních. Uchovat

jejich lesk pro lesk a nádheru pro nádheru. Zajistit si schováním a uzavřením bohatství oporu pro budoucnost. Všimněte si, že Ježíš neřeší „CO bude naším pokladem“, ale „KDE je náš poklad“. Kde – v čem se nachází naše zázemí, naše jistota. Nabízí totiž lepší umístění, než jsou pokladnice a měšce.

Když budeme spoléhat na vlastní trezory kvůli strachu z budoucnosti, vede to náš život k uzavřenosti. Nakonec v tom trezoru zavřeme a zamkneme i své vlastní srdce a nebudeme ochotni vyjít vstříc druhým lidem ani tomu co nás čeká. Když však pochopíme, že nám je nabízena jistota umístěná *jinde* – když přijmeme Ježíšovu zprávu o tom, že bezpečné zázemí má náš život u Boha, můžeme se s vděčností a důvěrou otevřít. Poznáme pak, že i naše srdce je svobodné a má svůj domov v lásce, které říkáme Bůh. Pak můžeme osvobození od strachu vyjít ven ze svých trezorů vstříc k druhým lidem i výzvám příštích dní.

Vděčnost za minulost, nadějný výhled do budoucnosti a z obojího plynoucí láskyplná solidarita v přítomnosti. To je věřím základní rozměr křesťanského života, ke kterému jsme všichni znovu a znovu navzdory všem svým úzkostem zváni. Tak děkujme Bohu za všechny jeho dary.

Hospodine, děkujeme za všechno, co se letos urodilo a za všechny, kdo věnovali svůj čas a energii, abychom měli plné stoly, lednice a břicha. Děkujeme, že znovu a znovu překonáváš náš strach a učíš nás dělit se o to, co jsme dostali. Prosíme buď s námi v příštích měsících, ať už pro nás budou těžké, či radostné. A zpřítomňuj skrze nás své království. Amen.

Starý EZ dodatek 662: Do země se skrývá